

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อำเภอยอด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิจัยเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal Comparative Research) กับการศึกษาสภาพจริงเป็นรายกรณี (Case Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร มี 2 กลุ่ม ได้แก่

ประชากรสถานศึกษาในอำเภอยอด จำนวนทั้งสิ้น 36 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ประชากรครู คือ กลุ่มครูปฏิบัติการสอนในอำเภอยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 36 แห่ง รวมทั้งสิ้น 266 คน ดังแสดงชื่อสถานศึกษาและจำนวนครูไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนสถานศึกษาในอำเภอยอด และจำนวนครูผู้ปฏิบัติการสอน

สถานศึกษา	จำนวน (คน)
1. โรงเรียนบ้านแม่ลอง	6
2. โรงเรียนชุมชนบ้านท่าข้าม	30
3. โรงเรียนบ้านหางดง	5

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานศึกษา	จำนวน (คน)
4. โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง	5
5. โรงเรียนบ้านกองหิน	4
6. โรงเรียนบ้านวังลุง	16
7. โรงเรียนบ้านไค้งงาม	5
8. โรงเรียนบ้านดอยคำ	5
9. โรงเรียนบ้านตาลใต้	4
10. โรงเรียนบ้านตาลเหนือ	12
11. โรงเรียนบ้านแม่โต	18
12. โรงเรียนบ้านแม่อมลอง	5
13. โรงเรียนบ้านดอกแดง	4
14. โรงเรียนบ้านกองลอย	11
15. โรงเรียนบ้านทุ่ง และสาขาทุ่งโฮง	5
16. โรงเรียนบ้านบ่อสลีและสาขาแม่แว่น	6
17. โรงเรียนบ้านบ่อหลวง	20
18. โรงเรียนบ้านวังทอง	3
19. โรงเรียนบ้านขุน	5
20. โรงเรียนบ้านนาฟ่อน	6
21. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	11
22. โรงเรียนบ้านกัวลม	3
23. โรงเรียนบ้านแม่สะนาม	3
24. โรงเรียนบ้านแม่ลายเหนือ	7
25. โรงเรียนบ้านพุย	8
26. โรงเรียนบ้านเตียนอง	5
27. โรงเรียนบ้านบ้านผาแต่น	2
28. โรงเรียนบ้านทุ่งโป่ง	8
29. โรงเรียนบ้านแควมะกอกและทรายแก้ว	13
30. โรงเรียนบ้านดงคำ	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานศึกษา	จำนวน (คน)
31. โรงเรียนบ้านหลังท่อ	4
32. โรงเรียนบ้านนาคอเรือ	3
33. โรงเรียนบ้านเด่นวิทยา	3
34. โรงเรียนบ้านห้วยฝาง	4
35. โรงเรียนบ้านแม่ทุ่งด	10
36. โรงเรียนบ้านตีนตก	3
รวมทั้งสิ้น	266

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ประชากรครูในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา เมืองฮอด จำนวน 10 แห่ง ที่อยู่ในวิสัยของผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลได้สะดวก โดยแบ่งสถานศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินภายนอก ระดับดี จำนวน 3 แห่ง และสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน จำนวน 7 แห่ง ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีสมาชิกภายในกลุ่มมีจำนวนใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบ

2. กลุ่มสถานศึกษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery Method) จากกลุ่มสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินภายนอก ระดับดี จำนวน 3 แห่ง แล้วทำการจับฉลากเลือกขึ้นมาเพียง 1 แห่ง และกลุ่มสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินภายนอก ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน จำนวน 7 แห่ง แล้วทำการจับฉลาก ขึ้นมาเพียง จำนวน 1 แห่ง เพื่อนำมาศึกษาสภาพจริงเป็นกรณีศึกษา (Case Study)

สถานภาพของประชากร

ประชากรครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 95.48 ได้แสดงสถานภาพด้านต่าง ๆ ของประชากรไว้ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สถานภาพของครูผู้ปฏิบัติการสอน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	87	34.25
หญิง	167	65.75
รวม	254	100
2. อายุ		
21 - 30 ปี	36	14.17
31 - 40 ปี	62	24.41
41 - 50 ปี	125	49.21
51 ปีขึ้นไป	31	12.20
3. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 10 ปี	71	27.95
11 - 20 ปี	70	27.56
21 - 30 ปี	99	38.98
31 ปีขึ้นไป	14	5.51
4. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	8.27
ปริญญาตรี	206	81.10
ปริญญาโท	27	10.63
สูงกว่าปริญญาโท	0	0

จากตารางที่ 3.2 แสดงให้เห็นว่าประชากร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย และมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีอายุราชการ ระหว่าง 21-30 ปี เป็นส่วนมากจบปริญญาตรีสูงถึงร้อยละ 81.10

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาจากกรอบของการวิจัย มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้ปฏิบัติการสอนทั้งหมด โดยเนื้อหาของแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดแบบสำรวจออกเป็น 5 รายการ คือ รายการที่ 1 ถึงรายการที่ 4 เป็นสถานภาพของผู้ตอบและรายการที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูผู้ปฏิบัติการสอน ตามลำดับ และสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบบรรยายคุณลักษณะของความสำนึก (Descriptive Scale) เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อำเภอหาด จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อหาครอบคลุมครอบคลุมความคิดทั้ง 7 ด้าน จำนวน 43 ประเด็นกิจกรรม และในแต่ละด้านจะประกอบด้วย

2.1 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 กิจกรรม

2.2 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน จำนวน 5 กิจกรรม

2.3 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 กิจกรรม

2.4 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดปัจจัยสนับสนุน จำนวน 7 กิจกรรม

2.5 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ จำนวน 7 กิจกรรม

2.6 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ จำนวน 7 กิจกรรม

2.7 ด้านผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล จำนวน 5 กิจกรรม

โดยในแต่ละด้านผู้ตอบแบบสอบถามยังสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านเพิ่มเติมเป็นแบบปลายเปิดต่อท้ายแต่ละข้อคำถามได้ด้วย ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนั้น ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาถึงพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ตามระดับเกณฑ์สภาพความสำเร็จ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546 : 6) ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 (A_1 = Awareness) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง แต่ยังไม่มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น

ระดับที่ 2 (A_2 = Attempt) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติแล้ว แต่ยังไม่เห็นชัดเจน

ระดับที่ 3 (A_3 = Achievement) หมายถึง บริหารสถานศึกษาตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

ระดับที่ 4 (A_4 = Acredit) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์จนได้รับการยอมรับของผู้บังคับบัญชาและวงวิชาชีพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความต้องการของครูผู้ปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุมกรอบความคิดทั้ง 7 ด้าน จำนวน 30 กิจกรรม และในแต่ละด้านจะประกอบด้วย

3.1 ด้านบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 5 กิจกรรม

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน จำนวน 4 กิจกรรม

- 3.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 กิจกรรม
- 3.4 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน จำนวน 5 กิจกรรม
- 3.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ จำนวน 5 กิจกรรม
- 3.6 ด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ จำนวน 3 กิจกรรม
- 3.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 4

กิจกรรม

โดยในแต่ละด้านผู้ตอบแบบสอบถามยังสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของครูในแต่ละด้านเป็นแบบปลายเปิดเพิ่มเติมต่อท้ายของแต่ละข้อคำถามได้ด้วย ซึ่งในการแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณารายการกิจกรรมของแต่ละด้านและเทียบกับระดับเกณฑ์ความต้องการของครูที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามระดับเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

1.2 แบบบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาสภาพจริงเป็นรายกรณีการศึกษา (Case Study) เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับดี และสถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับต่ำกว่ามาตรฐาน เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยได้กำหนดกรอบโครงสร้างการศึกษาศถานศึกษาตามสภาพจริงเป็นรายกรณีการศึกษา (Case Study) เพื่อการวิจัยตามกรอบโครงสร้างการศึกษาศถานศึกษาตามสภาพจริง ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1.1 รูปแบบหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้
- 1.2 การดำเนินการจัดการเรียนรู้
- 1.3 ผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน
- 2.1 วิธีการหรือแนวทางการจัดการให้บุคลากรและชุมชนได้มี

ส่วนร่วม

- 2.2 ลักษณะกิจกรรมดำเนินการ
- 2.3 ผลการดำเนินการ
3. ปัจจัยด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.1 รูปแบบและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.2 ผลการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. ปัจจัยด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน
 - 4.1 วิธีการจัดหาและแหล่งที่มาของปัจจัย
 - 4.2 ประเภทปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน
 - 4.3 ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัย
 - 4.4 ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ
5. ปัจจัยด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้
 - 5.1 รูปแบบและวิธีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้
 - 5.2 ลักษณะกิจกรรมดำเนินการ
 - 5.3 ผลการดำเนินการ
6. ปัจจัยด้านการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ
 - 6.1 วิธีการหรือรูปแบบการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ
 - 6.2 สภาพการดำเนินการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ
 - 6.3 ผลการดำเนินการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ
7. ปัจจัยด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 7.1 รูปแบบและกระบวนการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 7.2 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการนิเทศ
 - 7.3 ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ในการศึกษาสถานศึกษาตามสภาพจริงเป็นรายกรณีศึกษา (Case Study) ของสถานศึกษาเชิงใหม่ เขต 5 ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานร่องรอยเดิม ตามกรอบโครงสร้างการศึกษาจากเนื้อหาของการศึกษาวิจัยปัจจัยทั้ง 7 ด้าน

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามในตอนที่ 2 ที่ต้องการสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อำเภอยอด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมากำหนดกิจกรรมเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบเขตเนื้อหาในแต่ละด้านรวมทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยได้พัฒนาเครื่องมือ แบบกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารราชการของผู้อำนวยการสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 มาใช้เป็นแนวทางการจัดสร้างแบบสอบถาม

1.2 ดำเนินการกำหนดกิจกรรมเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละด้าน แล้วนำไปขอความอนุเคราะห์กับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน รวม 6 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อกระทงกิจกรรมกับขอบเขตเนื้อหา โดยได้ผลการพิจารณาและข้อมูลกลับคืนมาครบทุกคน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามที่ได้นี้ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) แล้วจึงได้นำมาจัดกลุ่มตามเนื้อหาของแต่ละด้านเรียงลำดับกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละด้าน รวมทั้งยังให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติต่อท้ายเป็นแบบปลายเปิดในด้านนั้นๆ เพิ่มเติมได้

2. แบบสอบถามในตอนที่ 3 ที่ต้องการสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อำเภอยอด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำมากำหนดกรอบกิจกรรมตามขอบเขต

เนื้อหาทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ด้านการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยนำข้อกระทงมาจัดสร้างแบบสำรวจความคิดเห็นและเรียงลำดับตามเนื้อหาของกิจกรรมในแต่ละด้าน

2.2 นำแบบสำรวจความคิดเห็น ไปสำรวจความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนจำนวน 6 แห่ง รวม 22 คน เพื่อหาความสอดคล้องของข้อกระทงกิจกรรมกับขอบเขตเนื้อหา ได้ผลการสำรวจและข้อมูลกลับมาครบทุกคน และนำผลมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC) ทุกข้อมีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงได้ทำการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขซึ่งถือว่าเครื่องมือนี้มีความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) แล้วนำไปขอความอนุเคราะห์กับผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ศิษยานิเทศก์ จำนวน 1 คน รวม 6 คน ได้ผลการพิจารณากลับมาครบทุกคน และนำผลมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) แล้วจึงนำข้อกระทงที่แสดงถึงความต้องการของครูผู้ปฏิบัติการสอน จัดลำดับความต้องการในแต่ละข้อกระทง โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างเป็นแบบสอบถาม จำนวน 7 ด้าน พร้อมทั้งยังให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุความต้องการของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติมต่อท้ายของแต่ละด้านนั้น ๆ ที่เป็นปลายเปิดไว้ได้

3. แบบบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาสภาพจริงในสถานศึกษาเป็นรายกรณีการศึกษา (Case Study) ได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวทางการดำเนินการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาสภาพจริง จากร่องรอยหลักฐานเอกสาร โดยพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือจากแบบรายงานข้อมูลสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครู สายการบริหารสถานศึกษาเกณฑ์คุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 6-51) แล้วนำมากำหนดกิจกรรมดำเนินการตามกรอบโครงสร้างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านปัจจัยด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัจจัยด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ ปัจจัยด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เสนอขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ขอความอนุเคราะห์เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงในอำเภอฮอด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้ข้อมูลกลับคืนมาจากครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 254 คน จากจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 95.48
3. ทำหนังสือแจ้งสถานศึกษา โดยตรงกรณีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา (Case Study) โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากบุคลากรภายในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการศึกษาสภาพจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในความคิดเห็นของครูอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาฉบับที่ 2 ที่ให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ตอบมาทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ฉบับที่ 3 ที่ครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ตอบมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ สถิติ $\bar{X}$ และ S.D กับเกณฑ์แปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 163) ดังนี้

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.90	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แปลความหมายส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.5 ขึ้นไปถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูง

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับดี และสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับต่ำกว่ามาตรฐานโดย

3.1 เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับดี และสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับต่ำกว่ามาตรฐาน โดยใช้การทดสอบ χ^2 - test (Chi-Square Test)

3.2 ศึกษาสภาพจริงในสถานศึกษาจากข้อมูลการสังเกต สัมภาษณ์ และร่องรอยเดิมของเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีและสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับต่ำกว่ามาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนสถานศึกษาอย่างละ 1 แห่ง นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามสภาพเหตุปัจจัยของแต่ละสถานศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 117)

1. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
Σ	แทน	ผลรวม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างและความสัมพันธ์กรณีกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปที่เป็นอิสระแก่กัน คำนวณจากสูตร

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบไคสแควร์ เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

O_{ij} แทน ความถี่ที่เกิดขึ้นจริง (Observed Frequency) ในแถวที่ i คอลัมน์ j

E_{ij} แทน ความถี่ตามทฤษฎีหรือความถี่ที่คาดหวัง (Expected Frequency) ในแถวที่คอลัมน์ที่ j

r แทน จำนวนแถวหรือจำนวนกลุ่ม

c แทน จำนวนคอลัมน์หรือประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

4. ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บรรคต สุขปิติ, 2546 : 198)

$$IOC = \frac{\sum r}{N}$$

IOC = แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum r$ = แทน ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบ